МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное образовательное учреждение
высшего образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Факультет филологии и истории

УТВЕРЖДАЮ
Проректор по образовательной деятельности КФУ
Проф. Д.А. Таюрский
_____ «___»_____20__г.

подписано электронно-цифровой подписью

Программа дисциплины

Детская литература Б1.В.ДВ.4

Направление подготовки: 44.03.01 - Педагогическое образование
Профиль подготовки: Родной язык и литература
Квалификация выпускника: бакалавр
Форма обучения: заочное
Язык обучения: русский

Автор(ы):

Хайруллина А.С.

Рецензент(ы):

Хазиев Ринал Исмагилович

СОГЛАСОВАНО:

Заведующий(ая) кафедрой: Даутов Г. Ф.
Протокол заседания кафедры No ___ от "____" _____ 201__г

Учебно-методическая комиссия Елабужского института КФУ (Факультет филологии и истории):
Протокол заседания УМК No ____ от "____" _____ 201__г

Регистрационный No 10160248119

Буш вакыт (1861) китабы. Аның татар телендә язылган беренче фәнни-популяр әсәр булуы. Фәвакиһел җөләса фил әдәбият (Әдәбият турындагы мәҗлесләрнең җимешләре (1879-1884), Кырык бакча (1880) әсәрләре. Бу хезмәтләрдә балаларга белем, әхлак, хезмәт тәрбиясе бирү принципларының хәл ителеше. Кырык вәзир кыйссасының балаларны тәрбияләүдәге әһәмияте. Әбүгалисина кыйссасы. Әсәрдә укучыларга әйтергә теләгән төп фикерләр. К.Насыйриның тәрбия өлкәсендәге башка хезмәтләре: Китаб-әт-тәрбия, Утыз вәгазь, Әхлак рисаләсе, Тәрбия, Балаларга тәгълим бирмәк һ.б. К.Насыйринын "Әбүгалисина кыйссасы". Әсәрдә укучыларга әйтергә теләгән төп фикерләр.

Тема 5. 1920-1950 еллар татар балалар әдәбияты

практическое занятие (2 часа(ов)):

1920 нче елларда илдә һәм мәгариф-мәдәният дөньясында үзгәрешләр (инкыйлаб, гражданнар сугышы, 1921-1922 еллардагы ачлык, мәктәпләрнең диннән аерылуы, уку йортларын үзгәртеп кору, Татарстан пионер оешмалары төзелү һ.б.) һәм аларның балалар әдәбиятында чагылышы. Дәүләтнең балалар әдәбиятына мөнәсәбәте, тәэсире, тоткан юнәлеше. Балалар матбугаты. Аны оештыру һәм үстерүдә М.Җәлил, А.Шамов, Г.Бакиров, И.Туктар һ.б. эшчәнлеге. 1920-30 елларда татар балалар әдәбияты өлкәсендә иҗат итүче авторлар. С.Әдһәмова, Г.Гомәр, Х.Туфан, Г.Толымбай, К.Нәҗми, Л.Гыйльми һ.б. әсәрләрендә күтәрелгән мәсьәләләр. Балалар өчен беренче сәхнә әсәрләре язылу. 1930 елларда илдә барган үзгәрешләрнең мәктәп тормышында һәм балалар әдәбиятында чагылышы. Балалар әдәбияты нәшрияты турында (1933) карары. Язучыларның Бөтенсоюз съездында балалар әдәбияты турындагы мәсьәләнең каралуы. Татарстан язучылар берлеге оешу, анда балалар Бөек Ватан сугышының әдәбиятка тәэсире. Балалар әдәбиятына караган җыелыш-киңәшмәләр, карарлар. Фронт һәм тылдагы батырлыклар. Аларның әдәбияттa чагылышы. Балалар китабы, газета-журналларының торышы. Әдәбиятта тема һәм жанрлар төрлелеге. М.Җәлил, Ф.Кәрим А.Әпсәләмов, Г.Кутуй, Ә.Исхак, Ә.Фәйзи, А.Алиш, Ә.Айдар, Ш.Маннур, Д.Аппакова һ.б. авторларның сугышка чакыру, батырлык, җиңүгә ышаныч, дуслык, илгә бирелгәнлек рухындагы әсәрләре. Фатих Кәрим (1900-1945), Гадел Кутуй (1903-1945), Нәкый Исәнбәт (1899-1993), Әхмәт Фәйзи (1903-1958), Гариф Гобәй (1907-1983) иҗатлары. Гадел Кутуй (1903-1945)"Рөстәм маҗаралары" Гариф Гобәй (1907-1983) иҗаты Бари Рәхмәт (1897-1957) иҗаты.

Тема 6. 1960-2000 еллар татар балалар әдәбияты

практическое занятие (2 часа(ов)):

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

1960-2000 еллар татар балалар әдәбияты Татар балалар әдәбиятына иҗтимагый-сәяси тормышның һәм гомум әдәбиятның йогынтысы. а) Торгынлык чоры әдәбияты (1960-1985) б) Үзгәртеп кору чоры әдәбияты (1985-2000) 1956 елдан соң әдәбиятта беркадәр хәр фикерләүгә юл ачылу. Туксанынчы еллар башында илдә зур үзгәрешләр барлыкка килү. Татарстан республикасының мөстәкыйльлек өчен көрәше,милли гореф-гадәтләргә, дингә уңай караш урнашу һ.б. Шулар нәтиҗәсендә традицион рәвештә дәвам ителүче юнәлешләр белән бергә, яңарак агымнар барлыкка килү. Дәүләт оешмаларының һәм Язучылар союзының балалар әдәбиятын үстерү юнәлешендәге эшчәнлеге. Ш.Галиевнең (1982), Р.Миңнуллинның (1993), Р.Гәзизовның (2005) халыкара Х.Андерсен исемендәге Почетлы дипломга лаек булулары. Татар балалар матбугатында барлыкка килгән яңарыш. Матбугатта балаларның үз иҗатлары. Онытылуга дучар ителгән аерым авторлар иҗатының әдәбиятка кире кайтарылуы (Г.Исхакый, Г.Рәхим, Ә.Айдар, Ф Агеев һ.б.), Л.Ихсанова, З.Туфайлова, Х.Халиков, Ж.Тәрҗеманов, М.Фәйзуллина, Ф.Яруллин, Р.Вәлиева, Р.Батулла, Г.Гыйльманов, Р.Корбан, Э.Мөэминова, А.Тимергалин һ.б. иҗаты. Әсәрләрдә әлеге чорда формалашкан бала һәм тарих (милли аң), бала һәм җәмгыять, бала һәм табигать дип билгеләргә мөмкин булган проблемаларның бирелеше. 60-90 еллар балалар әдәбиятының тематикасы, жанр төрлелеге. Балалар китабының торышы, бизәлеше һ.б. Мәктәп дәреслекләре, аларны яхшырту юнәлешендәге эшчәнлек. Хәзерге балалар әдәбияты өлкәсендә эшләүче өлкән, урта буын һәм яшь авторлар. Фәнни-фантастик, маҗаралы,детектив жанрларның торышы. Әкиятләр жанрының заман рухы белән сугарылуы (Ф.Яруллин,Р.Батулла, Р.Хафизова, Ә.Гаффар, Г.Гыйльман, З.Хөснияр һ.б.). Балалар драматургиясенең торышы. Г.Нәбиуллин, Н.Гайсин, Н.Исәнбәт, Н.Фәттах, Р.Батулла, Т.Миңнуллин, Р.Корбан, Г.Гыйльманов һ.б. язучыларның заман темаларын сәхнә әсәрләре аша бирүе. Балалар әдәбияты тәнкыйтенең һәм тәрҗемәнең торышы. Җәвад Тәрҗеманов (1920-1995) Шәүкәт Галиев (1928-2002) Туфан Миңнуллин (1935-2012) Фәнис Яруллин (1938-2011) Роберт Миңнуллин (1948) Галимҗан Гыйльманов (1957) Рафис Корбан (1957) иҗатлары секциясе төзелү. Балалар әдәбиятын юлга салу юнәлешендә Ф.Кәрим, А.Алиш, М.Җәлил һ.б. эшчәнлеге. Һади Такташ (1901-1931) иҗаты Муса Җәлил (1906-1944) иҗаты Абдулла Алиш (1908-1944) иҗаты.

Тема 7. 2000 - 2010 еллар татар балалар әдәбияты.

лекционное занятие (4 часа(ов)):

2000 хәм бугенге кон татар балалар эдэбияты (язучылары).

4.3 Структура и содержание самостоятельной работы дисциплины (модуля)

N	Раздел дисциплины	Се-местр	Неде-ля семе стра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудо-емкость (в часах)	Формы контроля самосто-ятельной работы
1.	Тема 1. Татар балалар әдәбияты фәненең гомуми мәсьәләләре	10		подготовка к устному опросу	8	устный опрос
2.	Тема 2. Фәннең төп проблемалары һәм эчтәлеге Татар балалар фольклоры	10		подготовка к устному опросу	8	Устный опрос

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

N	Раздел дисциплины	Се-местр	Неде-ля семе стра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудо-емкость (в часах)	Формы контроля самосто-ятельной работы
3.	Тема 3. Татар балалар әдәбиятының формалашу тарихы. К.Насыйри иҗаты	10		подготовка к устному опросу	8	Устный опрос
4.	Тема 4. XX гасыр башы балалар әдәбияты. Язучылар иҗаты	10		подготовка к письменной работе	6	Письмен-ная работа
5.	Тема 5. 1920-1950 еллар татар балалар әдәбияты	10		подготовка к реферату	8	Реферат
6.	Тема 6. 1960-2000 еллар татар балалар әдәбияты	10		подготовка к устному опросу	8	Устный опрос
7.	Тема 7. 2000 - 2010 еллар татар балалар әдәбияты.	10		подготовка к реферату	6	Реферат
	Итого				52	

5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения

Освоение дисциплины 'Детская литература' предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

Компьютерный класс, представляющий собой рабочее место преподавателя и не менее 15 рабочих мест студентов, включающих компьютерный стол, стул, персональный компьютер, лицензионное программное обеспечение. Каждый компьютер имеет широкополосный доступ в сеть Интернет.

6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов

Тема 1. Татар балалар әдәбияты фәненең гомуми мәьәләләре

устный опрос , примерные вопросы:

1."Татар балалар әдәбияты" курсы, аны өйрәнүнең максаты һәм бурычлары. 2. Ж.Тәрҗемановның татар балалар әдәбияты өлкәсендәге эшчәнлеге "Ачкыч һәм баскыч" китабы. 3. Балалар әдәбиятын өйрәнүдә укучыларның яшь үзенчәлеген искә алу принцибы. Мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен язылган әсәрләргә куелган таләпләр. 4. Ә.Бикчәнтәеваның балаларга багышланган шигырьләре һәм хикәяләре. 5. Хәзерге чор татар балалар әдәбиятының торышы. Күтәрелгән проблемалар, тематик төрлелек. 6. Г.Тукайның татар балалар әдәбиятын үстерү юнәлешендәге эшчәнлеге (шигырь җыентыклары, дәреслек-хрестоматияләре һ.б.) 7. Татар балалар әдәбиятын өйрәнү тарихыннан. Бу өлкәдә язылган хезмәтләр. 8. К.Насыйри - татар балалар әдәбиятын нигезләүче әдип, галим. 9. Илленче еллар татар балалар әдәбияты. Тематик төрлелек, жанр үзенчәлеге. 10. Р.Миңнуллин һәм татар балалар шигърияте.

Тема 2. Фәннең төп проблемалары һәм эчтәлеге Татар балалар фольклоры

Устный опрос , примерные вопросы:

11. Балалар фольклоры. Бала тәрбияләүдә аның әһәмияте. 12. Балалар әдәбиятында юмор һәм сатира. Мисаллар. 13. "Буш вакыт" китабы. Эчтәлеге һәм тәрбияви әһәмияте. 14. Балалар әдәбиятын һәм матбугатын үстерүдә Ф.Әмирханның роле. Хикәяләренең берсенә бәяләмә ("Корбан", "Нәҗип", "Ул үксез бала иде шул"). 15. XX йөз башында татар балалар әдәбиятының үсеше. Мисаллар. 16. Т.Миңнуллин драматургиясе (балалар өчен язган драмалары).__ 17. Татар балалар драматургиясе. Формалашу тарихы, үсеш этаплары (мисаллар белән). 18. Р.Корбанов иҗаты. 19. Балалар әдәбиятының сүз сәнгатенең башка өлкәләре белән бәйләнеше. 20. Б.Рәхмәтнең татар балалар әдәбияты үсешенә ясаган тәэсире.

Тема 3. Татар балалар әдәбиятының формалашу тарихы. К.Насыйри иҗаты

Устный опрос , примерные вопросы:

21. Бүгенге балалар әдәбиятында гореф-гадәтләр, милли яшәү рәвешенең һәм дини тәрбиянең чагылышы. 22. А.Алишның тормыш юлы һәм иҗаты "Ана әкиятләре" циклы. 23. XX йөз башы татар балалар поэзиясе. Күренекле авторлар. Мисаллар. 24.Ф.Яруллинның балалар өчен язган әсәрләре: жанрлары, күтәрелгән тема һәм проблемалар, аларның сәнгатьчә хәл ителеше. 25. 1920 еллар балалар әдәбияты. Аеруча уңышлы иҗат иткән авторлар, аларның әсәрләре. Бу чор балалар әдәбиятына хас төп сыйфатлар. 26. М.Фәйзуллинаның балалар өчен язган шигырьләре. 27. Утызынчы еллар балалар прозасы. 28. Э.Мөэминова иҗаты. 29. Кырыгынчы елларда татар балалар әдәбияты. 30. Г.Гыйльмановның татар балалар әдәбияты өлкәсендәге эшчәнлеге. Жанр төрлелеге, күтәрелгән идея-проблемалар һ.б.

Тема 4. XX гасыр башы балалар әдәбияты. Язучылар иҗаты

Письменная работа , примерные вопросы:

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

1. Г.Ибраһимовның авыл баласының бай рухи дөньясын чагылдырган әсәре: а) "Яз башы" б) "Алмачуар" в) "Кызыл чәчәкләр" г) "Көтүчеләр" 2. М.Җәлил эшләгән журналлар: а) "Кечкенә иптәшләр" б) "Октябрь баласы" в) "Ак юл" г) "Балалар дөньясы" 3. М.Җәлилнең ноталы җыр китабы: а) "Балалар өчен беренче альбом" б) "Джим" в) "Карак песи" г) "Шмидт бабай" 4. А.Алиш хикәяләре: а) "Утлы йомырка" б) "Ялкаулык - хурлык, тырышлык - зурлык" в) "Аны һәркем ярата" г) "Нечкәбил" 5. Ватан сугышы вакыйгаларын, сугышта балаларның да катнашуын, батырлыклар күрсәтарен чагылдырган әсәрләр: а) Г.Гобәй "Маратның язмышы" б) Г.Кутуй "Рөстәм маҗаралары" в) Л.Ихсанова "Көмеш елга" г) А.Шамов "Табылган билет" 6. "Гармунчы аю белән җырчы маймыл", "Күбәләк", "Пионерка Гөлчәчәккә хат" әсәрләренең авторы: а) Б.Рәхмәт б) К.Нәҗми в) Ф.Кәрим г) Ә. Фәйзи 7. Б.Рәхмәтнең шигъри табышмаклары: а) "Белдем! Белдем!" б) "Хисап мәсьәләләре" в) "Чүлмәк башлы кәҗә" г) "Чебен куалый" 8. Д.Аппакова хикәяләре: а) "Шыгырдавыклы башмаклар" б) "Тапкыр егет" в) "Илдус" г) "Сөяк саплы пәке" 9. Г.Гобәйнең гражданнар сугышы вакыйгаларын тасвирлаган повесте: а) "Маякчы кызы" б) "Замана балалары" в) "Ләйсән яңгыр" г) "Каланча" 10. Ж.Тәржеманов әкиятләре: а) "Шаян белән Наян" б) "Шотландия малае" в) "Бал корты һәм ишәк" г) "Көмеш койрык" 11. Н.Иәнбәтнең балалар фольклоры әсәрләрен файдаланып иҗат иткән әсәрләре: а) "Куянкай" б) "Мырауҗан агай хәйләсе" в) "Нәниләр шатлана" г) "Куян маҗаралары" 12. 1960-2000 еллар татар балалар әдәбиятының чорлары: а) торгынлык чоры әдәбияты б) үзгәртеп кору чоры әдәбияты в) урта гасырлар чоры әдәбияты г) совет чоры әдәбияты 13. Беренче татар балалар операсы: а) "Мәкерле песи" б) "ихерлән малай" в) "Кәҗә белән сарык" г) "Һәрвакыт әзер" 14. Маҗаралы повесть: а) М.Юныс "Шәмдәлләрдә генә утлар яна" б) А.Тимергалин "Таш алиһә" в) Р.Вәлиев "Яшисе килә!" г) Ш.Рәкыйпов "Кайдан син, Жан?" 15. Татар балалар язучыларыннан беренче буларак 1972 елда Татарстанның Г.Тукай исемендәге Дәүләт премиясе белән бүләкләнә: а) Ш.Галиев б) Н.Каштанов в) М.Әхмәтҗанов г) Р.Бәшәр

Тема 5. 1920-1950 еллар татар балалар әдәбияты

Реферат , примерные вопросы:

1. 1980-1990 еллар татар балалар драматургиясе. 2. Һ.Такташның балалар өчен иҗаты. 3. Татар балалар әдәбиятында фантастик әсәрләр. Аның тарихы. Тематик төрлелек. 4. Х.Халиков иҗаты 5. Кече яшьтәге мәктәп балалары өчен язылган әсәрләргә куела торган таләпләр. Әлеге яшьтәге балаларга тәкъдим ителә торган уку китапларының үзенчәлеге. Бу өлкәдә эшләүче авторлар. 6. Р.Вәлиеваның татар балалар әдәбияты өлкәсендәге эшчәнлеге. 7. Урта яшьтәге балаларның психик үзенчәлекләре, бу яшьтәге балаларга язылган әсәрләргә таләпләр. 8. М.Гафури иҗаты. 9. Утызынчы еллар балалар шигърияте 10. Ш.Маннур иҗаты. ("Миләүшә китабы", "Чиккән сөлге", "Нәниләргә-дәүләргә").

Тема 6. 1960-2000 еллар татар балалар әдәбияты

Устный опрос , примерные вопросы:

31. 1960-1970 еллар татар балалар прозасы. Авторлар. Әсәрләр. 32. Л.Ихсанова иҗаты. 33. 1960-1970 елларда татар балалар поэзиясенең торышы. 34. Н.Исәнбәтнең татар балалар әдәбияты өлкәсендәге эшчәнлеге. 35. 1980-1990 еллар татар балалар прозасы. Күтәрелгән төп идеяләр, аларның сәнгатьчә бирелеше. 36. М.Җәлилнең татар балалар әдәбияты үсешенә керткән өлеше. 37. 1980-1990 еллар татар балалар поэзиясе. 38. Дәрҗия Аппакова иҗаты. 39. 1980-1990 еллар татар балалар прозасы. Иң күренекле вәкилләре. 40. Р.Бәшәр иҗаты.

Тема 7. 2000 - 2010 еллар татар балалар әдәбияты.

Реферат , примерные вопросы:

11. Татар балалар матбугаты. 12. Л.Лерон иҗаты. 13. Балачак фольклоры. 14. Ф.Кәримнең балалар өчен язган әсәрләре. 15. Татар халкының йола иҗатында балаларның урыны. 16. Ә.Фәйзинең балалар өчен язган әсәрләре. "Бал корты" шигырен яттан сөйләргә. 17. Г.Тукайның балалар өчен язган шигырьләре. 18. З.Туфайлова - балалар шагыйре. Иҗатында үткәрелгән төп идея-фикерләр. 19.К.Насыйриның балалар әдәбияты өлкәсендәге эшчәнлеге. "Әбүгалисина кыйссасы". 20.Ф.Яруллин әкиятләре.

Итоговая форма контроля

зачет (в 10 семестре)

Примерные вопросы к итоговой форме контроля

Письменная работа • 2 (Тест)

16. 1982 елда әлеге әдип "Куян физзарядка ясый" исемле шигырьләр китабы өчен Г.Андерсен исемендәге почетлы диплом белән бүләкләнә:

а) Ш.Галиев

б) Р.Миңнуллин

в) Ж. Дәрзаман

г) М.Шабаев

17. Әкият пьесалар:

а) Н.Исәнбәт "Былтыр кысты"

б) Н.Дәүли "Бәхет җыры"

в) М.Хәсәнов "Галим белән Сәлим"

г) Н.Гайсин " Югалган макет"

18. "Беренче дәүләт интернациональ курчак театры"ның беренче режиссеры:

а) С.М.Мерзляков

б) С.В. Образцов

в) Ф.Таһиров

г) З.Шаһиморатова

19. Г.Тукай әкиятләре:

а) "Алтын әтәч"

б) " Мактанчык куян"

в) " Кәжә белән сарык"

г) " Ишәк илә сандугач"

20. Г.Тукайның телне, туган халкыңны, аның гореф-гадәтләрен яратырга чакырган әсәрләре:

а) "Милли моңнар"

б) "Бер татар шагыйренең сүзләре"

в) "Энҗе бөртекләре"

г) "Исемдә калганнар"

21. "Кәрлә - мәктәп баласы" пьесасының авторы:

а) Ф.Яруллин

б) Т.Миңнуллин

в) Р.Батулла

г) Г.Набиуллин

22. "Айга очтык", "Балачак бәйрәмнәре", "Энекәш кирәк миңа" китапларының авторы:

а) Р.Миңнуллин

б) Ш.Галиев

в) Р.Вәлиева

г) Ж. Тәрҗеманов

23. Балалар өчен фәнни-әдәби жанрның беренче үрнәкләре:

а) Ф.Кәрим "Электр фонарьләре"

б) Х.Кави "Почта, телеграф, телефон һәм радио"

в) Сирин "Корыч атлар"

г) А.Әхмәт "Күршеләр"

24.Торгынлык чоры әдәбияты ничәнче елларны үз эченә ала?

а) 1960-1985

б) 1985-2000

в) 1886-1913

г) 1920-1930

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

25. Ш.Галиев тудырган образлар:
а) Шәвәли
б) Камырша
в) Ялмавыз
г) Алып батыр
26. Костин образы Г.Гобәйнең кайсы әсәреннән?
а) "Маякчы кызы"
б) "Ләйсән яңгыр"
в) "Маратның язмышы"
г) "Без үскәндә"
27. М.Җәлилнең "Себерке әкияте" жанры буенча:
а) шигырь
б) әкият
в) поэма
г) хикәя
28. "Кырык вәзир кыйссасы"ның авторы:
а) К.Насыйри
б) Р.Фәхретдинов
в) З.Рәмиев
г) Ф.Агиев
29. Уен фольклорының төрләре:
а) драматик уеннар
б) җырлы-биюле уеннар
в) биюле уеннар
г) спорт уеннары
30. Беренче татар балалар контатасы:
а) "Һәрвакыт әзер"
б) "Һәркөн әзер"
в) "Һәрчак әзер"
г) "Без әзер"
31. Г. Кутуйның "Сагыну" әсәренең жанры:
а) хикәя
б) нәсер
в) баллада
г) лирик шигырь
32. "Кечкенә Апуш" әсәренең авторы:
а) Г.Тукай
б) Ә.Фәйзи
в) Ш.Маннур
г) Н.Исәнбәт
33. Х.Кави сәяхәтнәмәләре:
а) "Кавказ тулары аркылы җәяү"
б) "Кузбасска сәяхәт"
в) "Бөҗәкләр җыелышы"
г) "Йолдыз"
34.Балаларны аң һәм акыл ягыннан әти-әниләреннән, өлкәрдән өстенрәк итеп, һәр эштә башлап йөрүчеләр итеп тасвирлау:

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

а) авангардизм
б) вульгар социологизм
в) пролеткультчылык
г) декларативлык
35. Закир образы Г.Ибраһимовның кайсы әсәреннән?
а) "Яз башы"
б) "Көтүчеләр"
в) "Алмачуар"
г) "Кызыл чәчәкләр"
36. "Ак кыялар турында хыял" әсәренең авторы:
а) Р.Мөхәммәдиев
б) А.Хәлим
в) Ф.Шәфигуллин
г) Ф.Сафин
37. "Тәүфыйклы песи" әсәренең авторы:
а) А. Алиш
б) М.Җәлил
в) Һ.Такташ
г) Г.Тукай
38. Әйдүк образы Һ. Такташның кайсы әсәреннән?
а) "Караборынның дусты"
б) "Кави әкияте"
в) "Чиста бул"
г) "Ләйлә"
39. "Пионерлар маршы"ның сүзләрен кем язган?
а) Һ.Такташ
б) М.Крымов
в) Х.Туфан
г) М.Җәлил
40. "Балалар фольклоры" хезмәтенең төзүчесе:
а) Н.Исәнбәт
б) Г.Толымбай
в) Х.Ярми
г) Р.Ягъфаров
41. XX йөз башы татар балалар әдәбиятында иҗат иткән авторлар:
а) Г.Исхакый
б) Ф.Агиев
в) Һ.Такташ
г) М. Җәлил
42. Г.Исхакыйның туган төбәге:
а) Казан
б) Оренбург өлкәсе, Каргалы бистәсе
в) Чистай өязе, Яуширмә авылы
г) Эстәрлетамак өязе Солтанморат авылы
43. Ф.Әмирхан җаваплы сәркәтип булып эшләгән балалар журналы:
а) "Ак юл"

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

б) "Балалар бакчасы"
в) "Тәрбиятел-әтфаль"
г) "Ялкын"
45. "Бәллү" шигыренең авторы:
а) Г.Тукай
б) Дәрдемәнд
в) М.Гафури
г) С.Рәмиев
46. Балаларның яшь үзенчәлекләреннән чыгып, балалар әдәбияты бүленгән өлкәләр:
а) мәктәпкәчә яшьтәге балалар әдәбияты
б) олы яшбтәге мәктәп балалары әдәбияты
в) блигълык яшендәге яшүсмерләр әдәбияты
г) урта яшьтәге мәктәп балалары әдәбияты
47. Балалар әдәбияты, матур әдәбиятның бер өлкәсе буларак кайчан формалаша башлый?
а) XIX гасыр ахырында
б) XX йөздә
в) XIX йөз башында
г) XXI гасырда
48. Махсус татар балаларына багышланган әдәби әсәрләрнең нинди булырга тиешлеге турындагы беренче фикерләр тупланган хезмәт:
а) Р.Фәхретдинов "Тәрбияле бала"
б) Р.Кукушкин "Шигъри бишек"
в) Н.Даутов "Балачак әдипләре"
г) Р.Ягъфәров "Татар балалар фольклоры"
49. Функциональ принциптан чыгып татар балалар фольклоры нинди төркемнәргә бүленә?
а) бала багу поэзиясе, балачак поэзиясе, уен фольклоры
б) балачак поэзиясе, җыр фольклоры, бала багу поэзиясе
в) афористик жанрлар фольклоры, җыр фольклоры, балачак поэзиясе
г) уен фольклоры, балачак поэзиясе, шигырь фольклоры
50. Балачак поэзиясе жанрлары:
а) тел көрмәкләндергечләр
б) кузгаткычлар
в) мавыктыргычлар
г) мәзәкләр
51. "Фәвакиһелҗөласә фил әдәбият" хезмәтенең авторы:
а) К.Насыйри
б) Г.Тукай
в) Н.Исәнбәт
г) Р.Ягъфаров
52. Татар балалары өчен беренче энциклопедик уку китабы:
а) К.Насыйри "Буш вакыт"
б) Колмөхәммәд "Мөһиммәтес-сыйбйан"
в) Т. Ялчыгол "Рисаләи Газизә"
г) Җ. Бикташи "Фәзаилеш-шөһүр"
53. Таип Яхинның балалар өчен чыгарган китаплары:
а) "Хикәят вә мәкаләт"
б) "Тәнбиһес-сыйбйан" ("Сабыйларның зиһененә салу")

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

в) "Сабый вә сабыяләр өчен мәргуб булган хикәяләр вә мәкальләр"
г) "Тәгълимел-әдәп-иләл-вәләд" ("Балаларга әдәп өйрәтү")
54. Мәсәл жанрына керүче әсәр:
а) М.Гафури "Бабай белән аю"
б) Ш.Әхмәдиев "Ай алдады"
в) Л.Гадил "Томан күтәрелде"
г) Г.Тукай "Япон хикәясе"
55. Кайсы әсәр Гаяз Исхакыйныкы түгел?
а) "Мулла бабай"
б) "Гает көнендә"
в) "Кәҗүл читек"
г) "Сөннәтче бабай"
56. "Ак юл" журналының редакторы:
а) З.Рәмиев
б) Г.Исхакый
в) М.Гафури
г) Ф.Агиев
57. Дәредемәнднең балалар өчен язган хикәяләре:
а) "Басуда үскән күлмәк"
б) "Богдай"
в) "Убыр"
г) "Бәхет эзләү"
58. Г.Тукайның хезмәт тәрбиясенә багышланган шигырьләре:
а) "Сөткә төшкән тычкан"
б) "Шаян песи"
в) "Ата илә бала"
г) "Сабитның укырга өйрәнүе"
59. Ф.Әмирхан хикәяләре:
а) "Кызлар тавышы"
б) "Корбан"
в) "Нәҗип"
г) "Авыл балаларының яңгыр теләве"
60. Әлеге әсәрдә гражданнар сугышы темасы күтәрелә:
а) Һ.Такташ "Караборынның дусты"
б) К.Нәҗми "Шобага"
в) Г.Толымбай "Үксезләр"
г) М.Фәйзуллина "Гали белән Вәли"
61. Һ.Такташның эш сөймәүче, вакытны бушка уздыручы, җыйнаксыз балаларны тәнкыйть утына алган әсәре:
а) "Камали карт белән улы Әхмәт"
б) "Мокамай"
в) "Нәни разбойник"
г) "Тәүфыйклы песи"

Вопросы для дискуссии:
1. Введение в историю детской литературы.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

2. Место детской литературы в культуре детства и ее роль в развитии мировой и отечественной культуры.
3. Мировые истоки детской литературы. Архаическая история "детских" текстов.
4. Древнейшие эпосы в круге чтения современных детей.
5. Миф о Божественном Ребенке.
6. Роль архаических сюжетов в истории детской литературы.
7. Современное понятие о детской литературе.
8. Классификации детской литературы: жанрово-тематическая, читательско-возрастная, художственно-функциональная.
9. Специфика поэтики "детских" произведений.
10. Круг чтения детей: историко-социальная подвижность, современные тенденции развития.
11. "Детское" литературное произведение в контексте других видов искусств.
12. Будущее детской литературы.

Экзаменационные вопросы:

1."Татар балалар әдәбияты" курсы, аны өйрәнүнең максаты һәм бурычлары.
2. Ж.Тәрҗемановның татар балалар әдәбияты өлкәсендәге эшчәнлеге "Ачкыч һәм баскыч" китабы.
3. Балалар әдәбиятын өйрәнүдә укучыларның яшь үзенчәлеген искә алу принцибы.
4. Ә.Бикчәнтәеваның балаларга багышланган шигырьләре һәм хикәяләре
5. Хәзерге чор татар балалар әдәбиятының торышы. Күтәрелгән проблемалар, тематик төрлелек.
6. Г.Тукайның татар балалар әдәбиятын үстерү юнәлешендәге эшчәнлеге (шигырь җыентыклары, дәреслек-хрестоматияләре һ.б.)
7. Татар балалар әдәбиятын өйрәнү тарихыннан. Бу өлкәдә язылган хезмәтләр.
8. Р.Миңнуллин һәм татар балалар шигърияте.
9. Мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен язылган әсәрләргә куелган таләпләр.
10. К.Насыйри - татар балалар әдәбиятын нигезләүче әдип, галим.
11. Илленче еллар татар балалар әдәбияты. Тематик төрлелек, жанр үзенчәлеге.
12. Т.Миңнуллин драматургиясе (балалар өчен язган драмалары).
13. Балалар фольклоры. Бала тәрбияләүдә аның әһәмияте.
14. Р.Корбанов иҗаты.
15. Балалар әдәбиятында юмор һәм сатира. Мисаллар.
16. Б.Рәхмәтнең татар балалар әдәбияты үсешенә ясаган тәэсире.
17. Бүгенге балалар әдәбиятында гореф-гадәтләр, милли яшәү рәвешенең һәм дини тәрбиянең чагылышы.
18. Балалар әдәбиятын һәм матбугатын үстерүдә Ф.Әмирханның роле. Хикәяләренең берсенә бәяләмә ("Корбан", "Нәҗип", "Ул үксез бала иде шул").
19. XX йөз башында татар балалар әдәбиятының үсеше. Мисаллар.
20. А.Алишның тормыш юлы һәм иҗаты "Ана әкиятләре" циклы.
21. Татар балалар драматургиясе. Формалашу тарихы, үсеш этаплары (мисаллар).
22. Ф.Яруллинның балалар өчен язган әсәрләре: жанрлары, күтәрелгән тема һәм проблемалар, аларның сәнгатьчә хәл ителеше.
23. Балалар әдәбиятының сүз сәнгатенең башка өлкәләре белән бәйләнеше.
24. М.Фәйзуллинаның балалар өчен язган шигырьләре.
25. XX йөз башы татар балалар поэзиясе. Күренекле авторлар. Мисаллар.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

26. Э.Мөэминова иҗаты.
27. 1920 еллар балалар әдәбияты. Аеруча уңышлы иҗат иткән авторлар, аларның әсәрләре. Бу чор балалар әдәбиятына хас төп сыйфатлар.
28. Л.Ихсанова иҗаты.
29. Утызынчы еллар балалар прозасы.
30. Г.Гыйльмановның татар балалар әдәбияты өлкәсендәге эшчәнлеге. Жанр төрлелеге, күтәрелгән идея-проблемалар һ.б.
31. Кырыгынчы елларда татар балалар әдәбияты.
32. Дәржия Аппакова иҗаты.
33. 1960-1970 еллар татар балалар прозасы. Авторлар. Әсәрләр (мисаллар).
34. Һ.Такташның балалар өчен иҗаты.
35. Татар балалар әдәбиятында фантастик әсәрләр. Аның тарихы. Тематик төрлелек.
36. Р.Бәшәр иҗаты.
37 1960-1970 елларда татар балалар поэзиясенең торышы.
38. Н.Исәнбәтнең татар балалар әдәбияты өлкәсендәге эшчәнлеге.
39. 1970-1990 еллар татар балалар прозасы. Күтәрелгән төп идеяләр, аларның сәнгатьчә бирелеше.
40. М.Җәлилнең татар балалар әдәбияты үсешенә керткән өлеше.
41. 1970-1990 еллар татар балалар поэзиясе, драматургиясе. Иң күренекле вәкилләре.
42. М.Гафури иҗаты.
43. Кече яшьтәге мәктәп балалары өчен язылган әсәрләргә куела торган таләпләр. Әлеге яшьтәге балаларга тәкъдим ителә торган уку китапларының үзенчәлеге. Бу өлкәдә эшләүче авторлар.
44. Р.Вәлиеваның татар балалар әдәбияты өлкәсендәге эшчәнлеге.
45. Урта яшьтәге балаларның психик үзенчәлекләре, бу яшьтәге балаларга язылган әсәрләргә таләпләр.
46. Ш.Маннур иҗаты. ("Миләүшә китабы", "Чиккән сөлге", "Нәниләргә-дәүләргә").
47. XX йөзнең утызынчы елларында балалар шигърияте.
48. Ф.Яруллин әкиятләре.
48. Татар балалар матбугаты.
50. Ф.Кәримнең балалар өчен язган әсәрләре
51. Балалар фольклоры.
52. К.Насыйриның балалар әдәбияты өлкәсендәге эшчәнлеге. "Әбүгалисина кыйссасы".
53. Татар халкының йола иҗатында балаларның урыны.
54. Ә.Фәйзинең балалар өчен язган әсәрләре. "Бал корты" шигырен яттан сөйләргә.
55. XX йөз башы балалар әдәбияты.
56. З.Туфайлова - балалар шагыйре. Иҗатында үткәрелгән төп идея-фикерләр.
57. Бугенге көн балалар әдәбиятына күзәтү.
58. Г.Тукайның балалар өчен язган шигырьләре.

7.1. Основная литература:

1. Камалова Л.А. Зарубежная детская литература: Учебная хрестоматия для студентов педагогических вузов. - Казань: КФУ, 2015. - 251 с. - URL: http://dspace.kpfu.ru/xmlui/bitstream/handle/net/34528/Hrestomatiya_po_ZDL_Kamalova_L.A..PDF
2. Яхин Ф. З. Әдәбият укыганда: фәнни тикшеренүләр. - Казан: 'Сүз' нәшрияты, 2014. - 236 б. - URL: http://dspace.kpfu.ru/xmlui/bitstream/handle/net/21807/978-5-98356-236-3.pdf

3. Современные стратегии чтения: теория и практика: Учебное пособие / Е.С. Романичева, Г.В. Пранцова. - М.: Форум, 2013. - 368 с. - URL: http://znanium.com/bookread.php?book=413610

7.2. Дополнительная литература:

1. Даутов Р. Балачак әдипләре. Биобиблиографик белешмәлек / Р.Даутов. - Казан: Мәгариф, 2002. - 25 экз.

2. Еникеев И.А. Комическое в детских сказках Р. Миннуллина / И.А. Еникеев // Научный Татарстан : теорет., науч.-попул. и информ. журн. - Казань., 2013 .- ♦ 4 .? С. 119-122.

3. Зотова А.С. ДЕТСКАЯ РЕЧЕВАЯ АГРЕССИЯ В СОЦИАЛЬНЫХ СЕТЯХ КАК ФЕНОМЕН ВАНДАЛИЗМА В ИНФОРМАЦИОННОМ ПРОСТРАНСТВЕ / А. С. Зотова // Профессионализм учителя как условие качества образования: Часть 1. Сборник научных трудов IY Международного форума по педагогическому образованию и региональной конференции ISSAT: Часть 1. - Казань: Отечество, 2018. - с. 203-233 - URL: https://dspace.kpfu.ru/xmlui/bitstream/handle/net/146257/IFTE.2018.1_230_233.pdf

4. Минһаҗева Л.И. Татар балалар әдәбияты : Урта һәм югары педагогик уку йортлары өчен уку ярдәмлеге. - Казан: Тарих, 2003. - 351 б. -50 экз

5. Татар балалар әдәбиятыннан хрестоматия. 2 томда: Урта һәм югары педагогик уку йортлары өчен уку ярдәмлеге. 1 том. - Казан: Тарих, 2003. - 383б. - 50 экз.

6. Татар балалар әдәбиятыннан хрестоматия. 2 томда: Урта һәм югары педагогик уку йортлары өчен уку ярдәмлеге. 2 том. - Казан: Тарих, 2003. - 383б. - 16 экз.

7. Абдулхакова А. Р. Татарская детская книга 1917-1991 гг.: эволюция и тенденции развития: автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора исторических наук. - 2010. - с. 125-128. - URL: http://dspace.kpfu.ru/xmlui/bitstream/handle/net/109421/Tat_ling2016__125_128.pdf

8. Мухаметшина Р.Ф. Детская литература: методическое пособие для студентов дневного и заочного отделений факультетов русской филологии, педагогики и методики дошкольного, начального образования и воспитания педагогических вузов / Р.Ф.Мухаметшина, А.Ф.Галимуллина. - Казань: КГПУ, 2003. - 52 с. - URL: http://dspace.kpfu.ru/xmlui/bitstream/handle/net/105894/Detskaya_literatura_maket.pdf

7.3. Интернет-ресурсы:

Библиотека учебной и научной литературы - http://sbiblio.com/biblio

Информационно-техническая поддержка учителей - http://ito.bitpro.ru/

Татарский язык - http://ru.science.wikia.com/wiki/

Фестиваль педагогических идей - http://efremova.slovaronline.com

Фестиваль педагогических идей - http://festival.1september.ru

8. Материально-техническое обеспечение дисциплины(модуля)

Освоение дисциплины "Детская литература" предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

Мультимедийная аудитория, вместимостью более 60 человек. Мультимедийная аудитория состоит из интегрированных инженерных систем с единой системой управления, оснащенная современными средствами воспроизведения и визуализации любой видео и аудио информации, получения и передачи электронных документов. Типовая комплектация мультимедийной аудитории состоит из: мультимедийного проектора, автоматизированного проекционного экрана, акустической системы, а также интерактивной трибуны преподавателя, включающей тач-скрин монитор с диагональю не менее 22 дюймов, персональный компьютер (с техническими характеристиками не ниже Intel Core i3-2100, DDR3 4096Mb, 500Gb), конференц-микрофон, беспроводной микрофон, блок управления оборудованием, интерфейсы подключения: USB,audio, HDMI. Интерактивная трибуна преподавателя является ключевым элементом управления, объединяющим все устройства в единую систему, и служит полноценным рабочим местом преподавателя. Преподаватель имеет возможность легко управлять всей системой, не отходя от трибуны, что позволяет проводить лекции, практические занятия, презентации, вебинары, конференции и другие виды аудиторной нагрузки обучающихся в удобной и доступной для них форме с применением современных интерактивных средств обучения, в том числе с использованием в процессе обучения всех корпоративных ресурсов. Мультимедийная аудитория также оснащена широкополосным доступом в сеть интернет. Компьютерное оборудованием имеет соответствующее лицензионное программное обеспечение.

Компьютерный класс, представляющий собой рабочее место преподавателя и не менее 15 рабочих мест студентов, включающих компьютерный стол, стул, персональный компьютер, лицензионное программное обеспечение. Каждый компьютер имеет широкополосный доступ в сеть Интернет. Все компьютеры подключены к корпоративной компьютерной сети КФУ и находятся в едином домене.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "ZNANIUM.COM", доступ к которой предоставлен студентам. ЭБС "ZNANIUM.COM" содержит произведения крупнейших российских учёных, руководителей государственных органов, преподавателей ведущих вузов страны, высококвалифицированных специалистов в различных сферах бизнеса. Фонд библиотеки сформирован с учетом всех изменений образовательных стандартов и включает учебники, учебные пособия, УМК, монографии, авторефераты, диссертации, энциклопедии, словари и справочники, законодательно-нормативные документы, специальные периодические издания и издания, выпускаемые издательствами вузов. В настоящее время ЭБС ZNANIUM.COM соответствует всем требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего профессионального образования (ФГОС ВПО) нового поколения.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе Издательства "Лань" , доступ к которой предоставлен студентам. ЭБС Издательства "Лань" включает в себя электронные версии книг издательства "Лань" и других ведущих издательств учебной литературы, а также электронные версии периодических изданий по естественным, техническим и гуманитарным наукам. ЭБС Издательства "Лань" обеспечивает доступ к научной, учебной литературе и научным периодическим изданиям по максимальному количеству профильных направлений с соблюдением всех авторских и смежных прав.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "Консультант студента" , доступ к которой предоставлен студентам. Электронная библиотечная система "Консультант студента" предоставляет полнотекстовый доступ к современной учебной литературе по основным дисциплинам, изучаемым в медицинских вузах (представлены издания как чисто медицинского профиля, так и по естественным, точным и общественным наукам). ЭБС предоставляет вузу наиболее полные комплекты необходимой литературы в соответствии с требованиями государственных образовательных стандартов с соблюдением авторских и смежных прав.

Освоение дисциплины "Детская литература" предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

Мультимедийная аудитория, вместимостью более 50 человек. Мультимедийная аудитория состоит из интегрированных инженерных систем с единой системой управления, оснащенная современными средствами воспроизведения и визуализации любой видео и аудио информации, получения и передачи электронных документов. Типовая комплектация мультимедийной аудитории состоит из: мультимедийного проектора, автоматизированного проекционного экрана, акустической системы, а также интерактивной трибуны преподавателя, включающей тач-скрин монитор с диагональю не менее 22 дюймов, персональный компьютер (с техническими характеристиками не ниже Intel Cre i3-2100, DDR3 4096Mb, 500Gb), конференц-микрофон, беспроводной микрофон, блок управления оборудованием, интерфейсы подключения: USB, audi, HDMI. Интерактивная трибуна преподавателя является ключевым элементом управления, объединяющим все устройства в единую систему, и служит полноценным рабочим местом преподавателя. Преподаватель имеет возможность легко управлять всей системой, не отходя от трибуны, что позволяет проводить лекции, практические занятия, презентации, вебинары, конференции и другие виды аудиторной нагрузки обучающихся в удобной и доступной для них форме с применением современных интерактивных средств обучения, в том числе с использованием в процессе обучения всех корпоративных ресурсов. Мультимедийная аудитория также оснащена широкополосным доступом в сеть интернет. Компьютерное оборудованием имеет соответствующее лицензионное программное обеспечение.

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВПО и учебным планом по направлению 44.03.01 "Педагогическое образование" и профилю подготовки Родной язык и литература .

Автор(ы):
Хайруллина А.С. _____
"__" _____ 201 __ г.

Рецензент(ы):
Хазиев Ринал Исмагилович _____
"__" _____ 201 __ г.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ